

Dokumenttype
Miljørapport

Dato
November, 2015

SOMMERSTED - HADERSLEV KOMMUNE

MILJØRAPPORT

SOMMERSTED - HADERSLEV KOMMUNE MILJØRAPPORT

Revision	1
Dato	2015-11-09
Udarbejdet af	MSW, LSN, RHOL, PLEG, ASJ, PLIT
Kontrolleret af	MSW, ASJ
Godkendt af	RHOL
Kvalitetssikring	Region Syddanmark
Beskrivelse	Sommersted Miljørapport Afsnit 6.2 og 6.4 er udarbejdet af Region Syddan- mark, Regional Udvikling, Miljø og Råstoffer

INDHOLD

1.	INDLEDNING	1
2.	IKKE-TEKNISK RESUME	2
2.1	Høring af berørte myndigheder	2
2.2	Råstofressourcen	2
2.3	Miljøpåvirkninger	2
2.4	Vurdering	3
3.	METODE	4
3.1	Kortlægning af miljøstatus	4
3.2	Miljøpåvirkning	4
3.3	Afværgeforanstaltninger	6
3.4	0-alternativ	6
3.5	Kumulative effekter	6
4.	RÅSTOFINDVINDING	7
5.	HØRING AF BERØRTE MYNDIGHEDER	9
5.1	Haderslev Kommune	9
5.2	Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev	9
5.3	Naturstyrelsen	9
6.	MILJØVURDERING	10
6.1	Bebyggelse og infrastruktur	10
6.1.1	Bebyggelse	10
6.1.2	Infrastruktur	12
6.1.3	Ledningsforhold	12
6.1.4	Opsamling	13
6.1.5	Mulige afværgeforanstaltninger	13
6.2	Landskab, kulturhistorie, fortidsminder og arkæologi	14
6.2.1	Kulturhistorie	14
6.2.2	Naturgeografisk beskrivelse	16
6.2.3	Landskab	16
6.2.4	Sammenfatning	18
6.2.5	Mulige afværgeforanstaltninger	18
6.3	Naturinteresser	18
6.3.1	Beskyttet natur, Fredskov, Natura 2000	19
6.3.2	Kommunal naturudpegning	20
6.3.3	HNV-arealer	20
6.3.4	Opsamling	21
6.3.5	Mulige afværgeforanstaltninger	21
6.4	Vandmiljø	21
6.4.1	Grundvandsmagasiner og dæklag	21
6.4.2	Private indvindinger	23
6.4.3	Overfladevand	23
6.4.4	Jordforurening	23
6.4.5	Opsamling	23
6.4.6	Mulige afværgeforanstaltninger	23
6.4.7	Referencer	24
6.5	0-alternativ	24
6.6	Kumulative effekter	24
7.	OVERVÅGNING AF VÆSENTLIGE MILJØPÅVIRKNINGER	25
1.1	Sammenfatning	7

1. INDLEDNING

Denne miljørapport handler om et område, som er foreslået af Jens Leth-Pedersen i forbindelse med, at Regionsrådet har indkaldt ideer og forslag til Råstofplan 2016.

Miljørapporten er udarbejdet for at afklare hvilken miljøpåvirkning, det vil resultere i, hvis det miljøvurderede areal udlægges som graveområde.

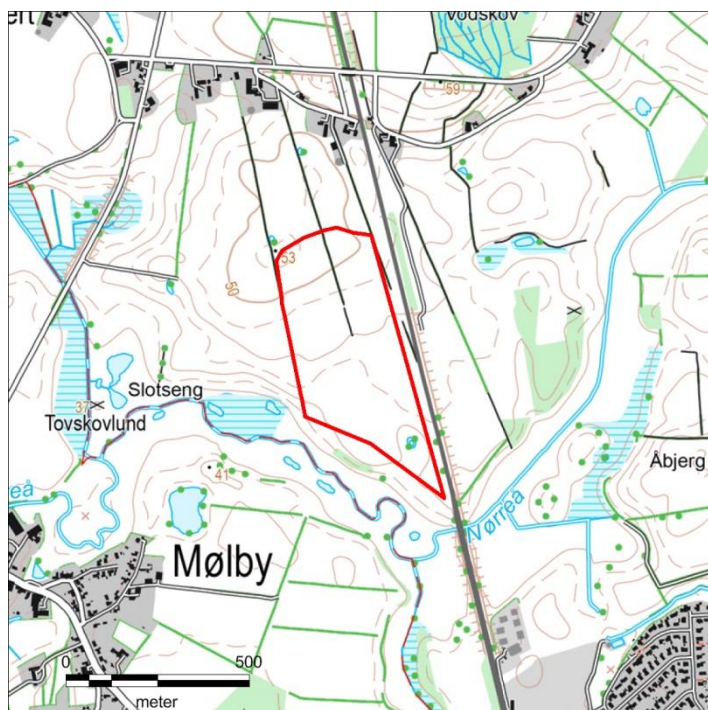
Vurderingen indgår som en del af den samlede miljøvurdering af forslaget til Råstofplan 2016, der udføres af Region Syddanmark. Miljøvurderingen af råstofplanen sker i overensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af miljøvurderingen foretaget en høring af de berørte myndigheder.

Når nye graveområder udlægges, skal de miljøforhold, der beskrives i miljøvurderingen, afvejes i forhold til råstofressourcernes omfang og kvalitet, en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt i forhold til erhvervsmæssige hensyn.

I den nærværende miljørapport behandles derfor - udover miljømæssige forhold - også den råstofressource, der forventes at være i området.

På baggrund af denne miljørapport og den samlede miljøvurdering af forslaget til Råstofplan 2016 har Regionsrådet besluttet at foreslå, at størstedelen af arealet udlægges som graveområde. I forhold til miljøvurderingen udtages et mindre område mod syd for at friholde skrænten mod ådalen for gravning.

Det af regionsrådet foreslåede graveområde er på ca. 17,5 ha. Råstofressourcen er sandsynligvis ca. 0,8 mio. m³ sand, grus og sten. Heraf er ca. 0,14 mio. m³ grove materialer. Selv hvis hele arealet bliver udnyttet som grusgrav, vil der være områder, der ikke bliver gravet, da der skal være afstand og skråninger mod naboarealer, og da der er veje på arealet.

I den efterfølgende tekst beskrives råstofressourcen i hele det miljøvurderede areal.

2. IKKE-TEKNISK RESUME

Region Syddanmark ønsker med denne miljøvurdering at afklare hvilken miljøpåvirkning, det vil resultere i, hvis det miljøvurderede areal udlægges som graveområde.

Regionsrådet vurderer, at de miljømæssige gener og risici ved råstofindvinding kan imødekommes gennem vilkår for indvinding og efterbehandling.

2.1 Høring af berørte myndigheder

Der er indkommet to bidrag under høringen af de berørte myndigheder. Bemærkningerne handler primært om beskyttet natur, åbeskyttelseslinje samt muligheden for at finde jordfaste fortidsminder inden for det miljøvurderede areal.

2.2 Råstofressourcen

Der indvindes ikke råstoffer i området i dag. Råstofressourcen skønnes at være 900.000 m³. Det vurderes, at ca. 0,288 mio. m³ råstoffer kan indvindes på arealet.

Region Syddanmark vurderer, at råstofforekomsten kan bidrage til råstofforsyningen i Sønderjylland og Trekantområdet.

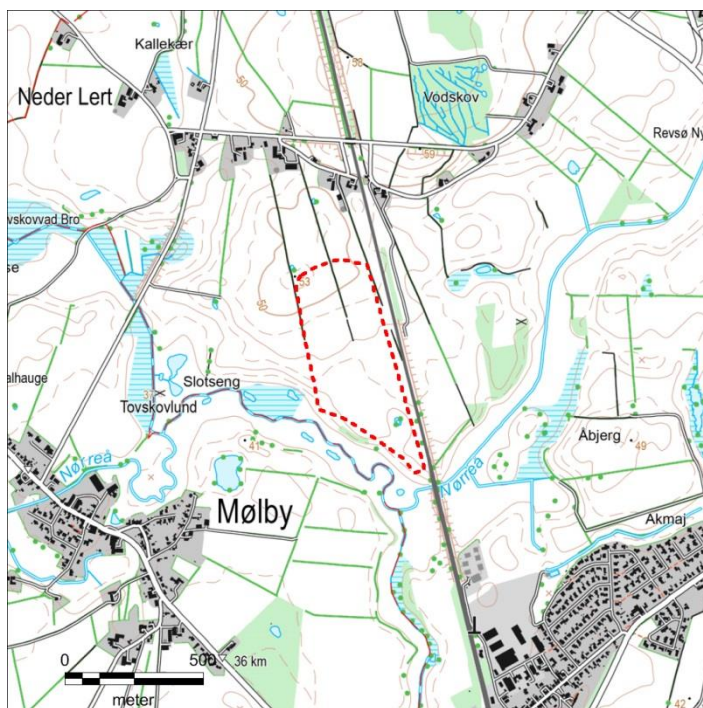
2.3 Miljøpåvirkninger

Det miljøvurderede areal (Figur 1) omfatter eksisterende landbrugsarealer. I forhold til gener fra råstofindvinding for beboere er der ingen boliger inden for det miljøvurderede areal, ingen boliger inden for 200 meter fra området og 9 inden for 500 m.

Inden for det miljøvurderede areal ligger en beskyttet sø. Det vil kræve dispensation, hvis der skal ske råstofgravning på selve søarealet. Der vil som regel stilles krav om et erstatningsareal af minimum samme størrelse. Der er ved efterbehandling af graveområder gode muligheder for at tilgodese plante- og dyrelivet ved en efterbehandling til ny natur.

Der er gjort arkæologiske fund umiddelbart op ad arealet. Haderslev Museum vurderer, at disse kan fortsætte ind på arealet og der derfor kan findes væsentlige jordfaste fortidsminder, som er beskyttet af Museumsloven. Mod syd afgrænses arealet af en dal omkring Nørre Å, der i kommuneplanen er angivet som særligt værdifuldt landskab. Det miljøvurderede overlapper delvis det areal der er udlagt som værdifuldt landskab. Gennemgravning af skrænten til ådalen vil påvirke landskabsoplevelsen væsentligt.

Det miljøvurderede areal ligger i område med særlige drikkevandsinteresser. Hovedparten af arealet forventes endvidere udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsområde indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Det miljøvurderede areal ligger således oven på et sårbart grundvandsmagasin. Det lerlag der beskytter grundvandet findes under råstofressourcen, og derfor vil råstofgravning ikke påvirke dæklaget, hvorfor sårbarheden ikke ændres. Der vil i

Figur 1. Det miljøvurderede areal

kommende råstoftilladelser blive stillet vilkår til indretning og drift således, at indvindingen ikke medfører negative konsekvenser for kvaliteten af grundvandsressourcen.

2.4 Vurdering

Alternativet til at udlægge området som graveområde er, at det henligger som i dag, men at der vil skulle findes andre graveområder.

Regionsrådet vurderer, at de miljømæssige gener og risici ved råstofindvinding kan imødekommes med vilkår for indvinding og efterbehandling.

3. METODE

Råstofplanen vil indeholde en udpegning af råstofgraveområder og retningslinjer for den fremtidige udnyttelse af områderne. Miljøvurderingen af hvert enkelt område anvendes dels som en vurdering af områdets egnethed som råstofgraveområde i forhold til den forventede mængde materiale, der kan udvindes, og dels som en vurdering af potentielle miljøpåvirkninger. Med afsæt i vurderingerne af hvert enkelt område foretages en samlet vurdering af hvilke områder der skal indgå i den endelige råstofplan, hvilke miljøpåvirkninger dette kan medføre samt forslag til afværgeforanstaltninger og overvågning. Dette sammenskrives i miljørapporten til den samlede råstofplan.

Denne miljøvurdering omfatter en kortlægning af miljøstatus for de miljøforhold, der er udvalgt i den forudgående scoping. Kortlægningen danner grundlag for en vurdering af miljøpåvirkningerne.

I dette afsnit beskrives metoden for kortlægning af miljøstatus og vurdering af potentielle påvirkninger ved realisering af råstofplanen inden for det pågældende område.

3.1 Kortlægning af miljøstatus

De eksisterende miljøforhold kortlægges og beskrives. Der tages udgangspunkt i den pågældende kommuneplan (kommuneplanrammer, lokalplaner, retningslinjer), Miljøportalen, Naturdata, kulturstyrelsen, plansystem.dk, topografiske kort, ortofoto m.m. Kortlægningen præsenteres desuden på relevante temakort.

3.2 Miljøpåvirkning

Grundlæggende foretages miljøvurderingen på det samme detaljeringsniveau, som forslaget til råstofplanen har. Det betyder, at der tages udgangspunkt i en fuldstændig udnyttelse af hele råstofgraveområdet.

Dette betyder, at hele området i forhold til vurderingen graves op. I den efterfølgende fase, hvor der skal gives konkrete gravetilladelser inden for graveområdet, vil der sandsynligvis ikke ske en fuldstændig udnyttelse af området. Dette kan dog ikke lægges til grund i denne miljørapport, da det afhænger af de mere detaljerede gravetilladelser.

Ved hvert miljøemne foretages en skematisk opsamling af miljøpåvirkningen ud fra følgende kriterier:

- Sandsynlighed
- Geografisk udbredelse
- Påvirkningsgrad
- Varighed
- Konsekvenser

Kriterier	Beskrivelse	
Sandsynlighed	Ved "sandsynlighed" forstås chancen for at en beskrevet miljøeffekt indtræffer.	Sandsynligheden defineres som: • Meget stor: Den pågældende påvirkning vil med vished indtræde. • Stor: Der er overvejende sandsynlighed for, at påvirkningen vil indtræde. • Mindre: Der er en rimelig sandsynlighed for, at påvirkningen vil indtræde. • Lille: Der er lille sandsynlighed for, at påvirkningen vil indtræde. • Meget lille: Der er ikke noget, der tyder på, at den pågældende påvirkning vil forekomme.
Geografisk udbredelse	Ved "påvirkningens geografiske udbredelse" forstås den geografiske	• International: Påvirkningen vil brede sig over Danmarks landegrænse. • National: Påvirkningen omfatter en større del af Danmark (både hav og land).

	udstrækning en miljøpåvirkning forventes at have.	• Regional: Påvirkningen er begrænset til planområdet og et område i en afstand på op til ca. 20-30 km. • Lokal: Påvirkningerne er begrænset til planområdet og områder umiddelbart uden for planområdet.
Påvirkningsgrad	Ved "påvirkningsgrad" forstås, hvor kraftigt et miljøforhold påvirkes af planen.	• Stor: Det pågældende miljøemne vil i høj grad blive påvirket. Der kan ved en negativ påvirkning ske tab af struktur eller funktion. • Mindre: Det pågældende miljøemne vil i nogen grad blive påvirket og kan delvist gå tabt. • Lille: Det pågældende miljøemne vil i mindre grad blive påvirket. Områdets funktion og struktur vil blive bevaret. • Ingen: Det pågældende miljøforhold vil ikke blive påvirket.
Varighed	Ved "påvirkningens varighed" forstås, hvor lang tid planens påvirkning vil finde sted.	• Vedvarende/på lang sigt: Påvirkningen varer i mere end 5 år efter, at anlægsfasen er afsluttet. • Midlertidig/på mellemlang sigt: Påvirkningen vil forekomme i anlægsfasen og op til 5 år efter. • Kortvarig: Påvirkningen vil altovervejende forekomme i anlægsfasen.
Samlet vurdering	På baggrund af vurderingen af planens påvirkning (<i>sandsynlighed, geografisk udbredelse, påvirkningsgrad, påvirkningens varighed</i>), samt en konkret vurdering af det enkelte miljøforhold foretages en samlet vurdering af planens konsekvenser.	• Væsentlig: Konsekvenserne er så betydende, at det ved en negativ påvirkning bør overvejes at ændre projektet, gennemføre afværgetiltag for at mindske påvirkningen eller afveje konsekvenserne i forbindelse med beslutningsprocessen om projektets realisering. • Moderat: Konsekvenser er af en betydning, som ved en negativ påvirkning kræver overvejelser om afværgeforanstaltninger som led i realiseringen af projektet. • Mindre: Konsekvenser er så begrænset, at der ikke vurderes behov for afværgeforanstaltninger. • Ingen/ubetydelig: Konsekvenser er så små, at de ikke er relevante at tage højde for ved projektets realisering.

Planens konsekvenser for en miljøparameter kan være både positive og negative. Begge typer effekter er relevante for at beskrive planens miljøkonsekvenser korrekt, jf. miljøvurderingsreglerne.

Positive miljøpåvirkninger er i skemaet altid fremhævet med samme grønne farve, uanset om konsekvensen er ubetydelig, mindre, moderat eller væsentlig. *Negative miljøpåvirkninger* er i skemaet altid markeret med rød (væsentlig effekt), gul (moderat effekt) eller ingen markering (mindre eller ingen/ubetydelig effekt).

Anvendelsen af farverne giver et hurtigt visuelt overblik over de væsentlige påvirkninger og kan derved bidrage til at skabe fokus på de valg, beslutningstagerne skal træffe.

De steder, hvor det er relevant for at skabe overblik, opdeles miljøemnet i flere miljøforhold eller lokaliteter.

Et udfyldt skema kan fx se således ud;

Miljøemne	Sandsynlighed for miljøpåvirkning	Geografisk udbredelse af miljøpåvirkning	Påvirkningsgrad af omgivelserne	Varighed	Samlet vurdering
Miljøforhold 1	Lille	Regional	Lille	Vedvarende	Mindre
Miljøforhold 2	Mindre	Lokal	Mindre	Kortvarig	Moderat
Miljøforhold 3	Stor	Regional	Stor	Vedvarende	Væsentlig
Miljøforhold 4	Mindre	Lokal	Stor	Kortvarig	Mindre

3.3 Afværgeforanstaltninger

De afværgeforanstaltninger, der kan undgå, minimere eller kompensere for planens indvirkning af miljøet, beskrives for det enkelte miljøemne.

3.4 0-alternativ

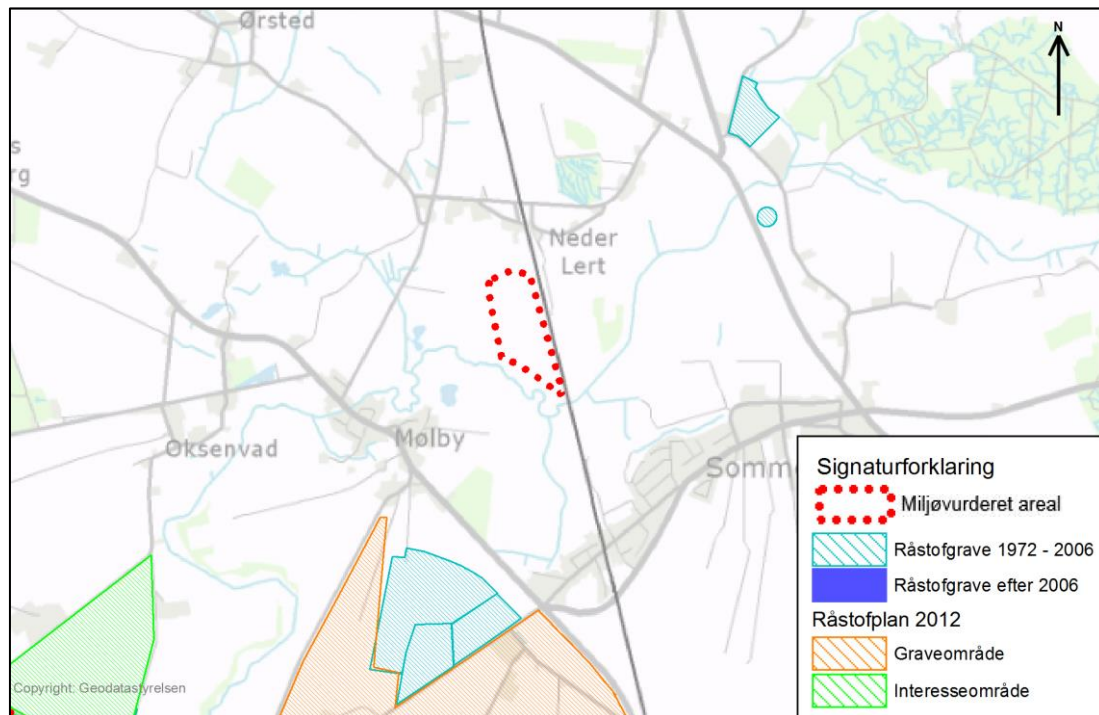
Det vurderes, hvilke miljøpåvirkninger 0-alternativet vil skabe. 0-alternativet er den udvikling, der vil ske, hvis planen ikke realiseres.

3.5 Kumulative effekter

Det vurderes, hvorvidt der er nogle kumulative effekter, altså hvorvidt der er eksisterende eller fremtidige påvirkninger fra andre projekter og planer, der giver en væsentligt miljøpåvirkning i sammenhæng/samspil med planens miljøpåvirkninger.

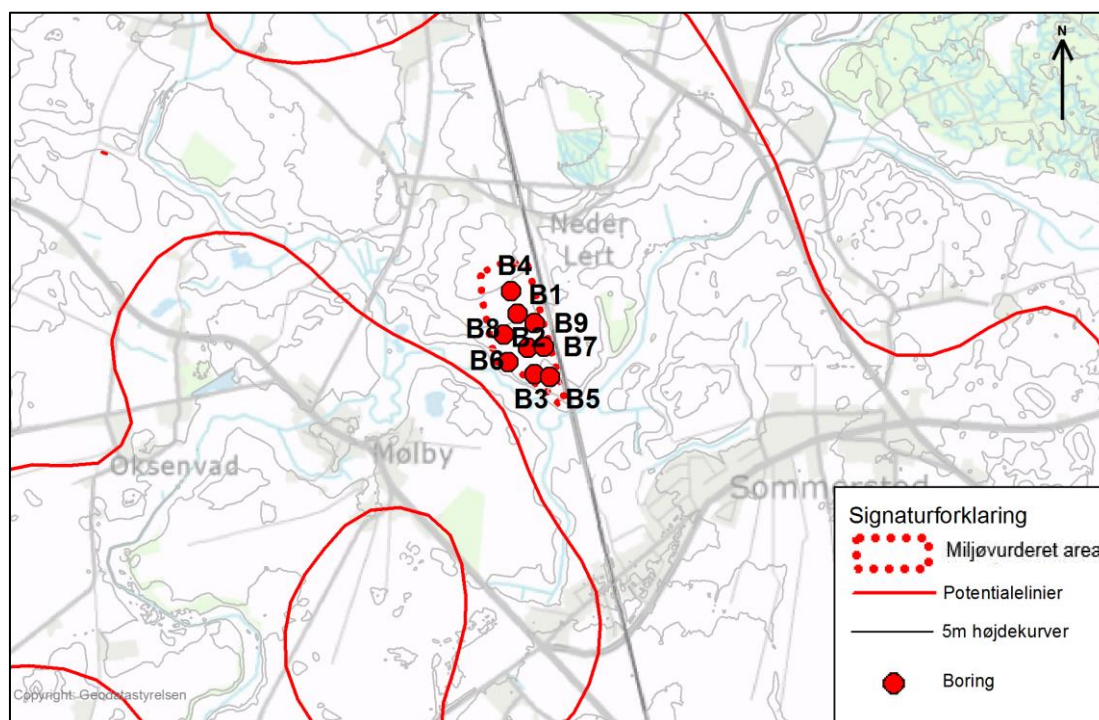
4. RÅSTOFINDVINDING

Figur 2 viser det miljøvurderede areal set i forhold til eksisterende graveområder samt tidligere og nuværende råstofgrave.

Figur 2 Miljøvurderet areal, tidligere råstofgrave og graveområder og interesseområder i Råstofplan 2012.

Figur 3 viser potentialelinjer, terrænkurver og de borer, der er benyttet ved vurderingerne

Figur 3 Potentialelinjer, terrænkurver og borer.

De borer, som ansøger har fremsendt oplysninger om, er vist på Figur 3. Oplysningerne er fremsendt af Kolding Herreds Landbrugsforening på vegne af Jens Leth-Pedersen. Endvidere er vist terrænkurver og grundvandspotentialet (overfladen af det primære grundvandsmagasin), der ligger mellem 4 og 19 m u.t. I borerne varierer grundvandsspejlet mellem 1,8 og 8,2 m u.t., hvilket indikerer, at der er sekundære vandspejl i området.

Arealet har terrænkote 37-52 meter, og terrænet falder jævnt fra nord mod syd. Området ligger umiddelbart øst for hovedopholdslinjen i et bakket morænelandskab med dødishuller. Jævnfør jordartskortet består jordbunden af glacialt smeltevandssand i hele det miljøvurderede areal.

Ansøger har indsendt ni borer til 4-12 meters dybde, hvorpå der er udført kornstørrelsesanalyser. Boringer viser, at der under et muldlag på 0,4-0,4 m findes sand i hele området. I en enkelt boring er der 0,7 meter ler under muldlaget. Analyserne viser, at sandet overvejende er mellem til grovkornet med grus og sten. I seks af borerne er der truffet moræneler under sandet. I tre af borerne er der truffet leret sand i bunden af boringen, som ikke er egnet til råstofindvinding. I den nordlige del af området er råstoflaget ~2-5 meter tykt, mens det er ~8-11 meter tykt i den sydlige del af området.

Der er ikke udført SE-analyser, så det er ikke belyst, om ressourcen overholder kravene til bundsikring og stabilt grus.

Ud over borer er der udført geofysik kortlægning i forbindelse med den nationale grundvandskortlægning i form af SkyTEM. I SkyTEM kortlægningen kan det øvre sandlag, der er dokumenteret i borerne, ikke ses.

Råstofforekomsten er veldokumenteret. Det vurderes, at materialet er velegnet til flere forskellige anlægsformål. Materialet kan måske bruges til betonsandsformål. Ansøger vurderer selv, at materialet ikke er egnet til betontilslag. I skemaet neden for er ressourcen vurderet ud fra de indsendte borer med analyser.

Tabel 1: Råstofindvinding. Tabellen opsummerer forhold på arealet med væsentlig betydning for råstofindvinding. Tallet i højre kolonne angiver en vurdering af, hvor godt det pågældende forhold er dokumenteret. 0 betyder, at der ikke er dokumentation, 1 angiver, at forholdet kun i ringe grad er sandsynliggjort, mens 5 betyder, at forholdet er veldokumenteret.

Forslag	Sikkerhed	
Sommersted		
Areal (ha)	18,6	
Sand, grus og sten i alt (1000 m³)	900	5
Grus og sten i alt (1000 m³)	150	5
Forekomstens dybde (m u.t.)	1,8-11,7	5
Overjord (m)	0,4-1,6	5
Gravning under grundvandspejl	Ja	5
Anvendelse	Fyldsand, bundsikring*, stabilgrus*, betonsand(?)**	4
Forsyningspotentiale		

*SE-værdier er ikke fyldestgørende belyst.

** anvendelser til betonsand er ikke belyst

Råstoffressourcen dokumenteres således at være 900.000 m³ sand, grus og sten. Heraf er ca. 0,15 mio. m³ grove materialer. Selv hvis hele arealet bliver udnyttet som grusgrav, vil der være områder, der ikke bliver gravet, da der skal være afstand og skrånninger mod naboarealer, og da der er veje og bygninger på arealet. Det vurderes at ca. 0,288 mio. m³ råstoffer kan indvindes på arealet.

5. HØRING AF BERØRTE MYNDIGHEDER

Der er i perioden mellem den 26-06-2015 til 27-07-2015 gennemført en høring af de berørte myndigheder i forhold til indholdet i miljøvurderingen for de konkrete graveområder. Høringen er gennemført i overensstemmelse med § 4, stk. 3 i lov om miljøvurdering af planer og programmer¹.

Der er foretaget en høring af Haderslev Kommune, 5.2 Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev som ansvarligt arkæologisk museum og Naturstyrelsen.

5.1 Haderslev Kommune

Haderslev kommune gør opmærksom på, at der er registreret § 3 beskyttet natur i området, samt at der er en åbeskyttelseslinje i den sydlige del af området. Det er Haderslev Kommunes erfaring, at der er behov for belysning i større råstofgrave.

5.2 Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev

Museum Sønderjylland gør opmærksom på, at der nær området findes kulturlevn fra slutningen af sidste istid og helt frem til middelalderen. Inden for og omkring det miljøvurderede areal er der registreret dødishuller, der kan indeholde kulturlagsaflejringer. Der er inden for det miljøvurderede areal registreret et jordfast fortidsminde i form af en flinteplads. Derudover er der registreret en del fortidsminder nær det miljøvurderede areal, der sandsynligvis fortsætter ind på det miljøvurderede areal. Museum Sønderjylland anbefaler derfor, at der gennemføres en forundersøgelse, inden der igangsættes et gravearbejde.

5.3 Naturstyrelsen

Naturstyrelsen har ikke indsendt bemærkninger i forbindelse med myndighedshøringen.

¹ LBK nr. 939 af 03/07/2013, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=144075>

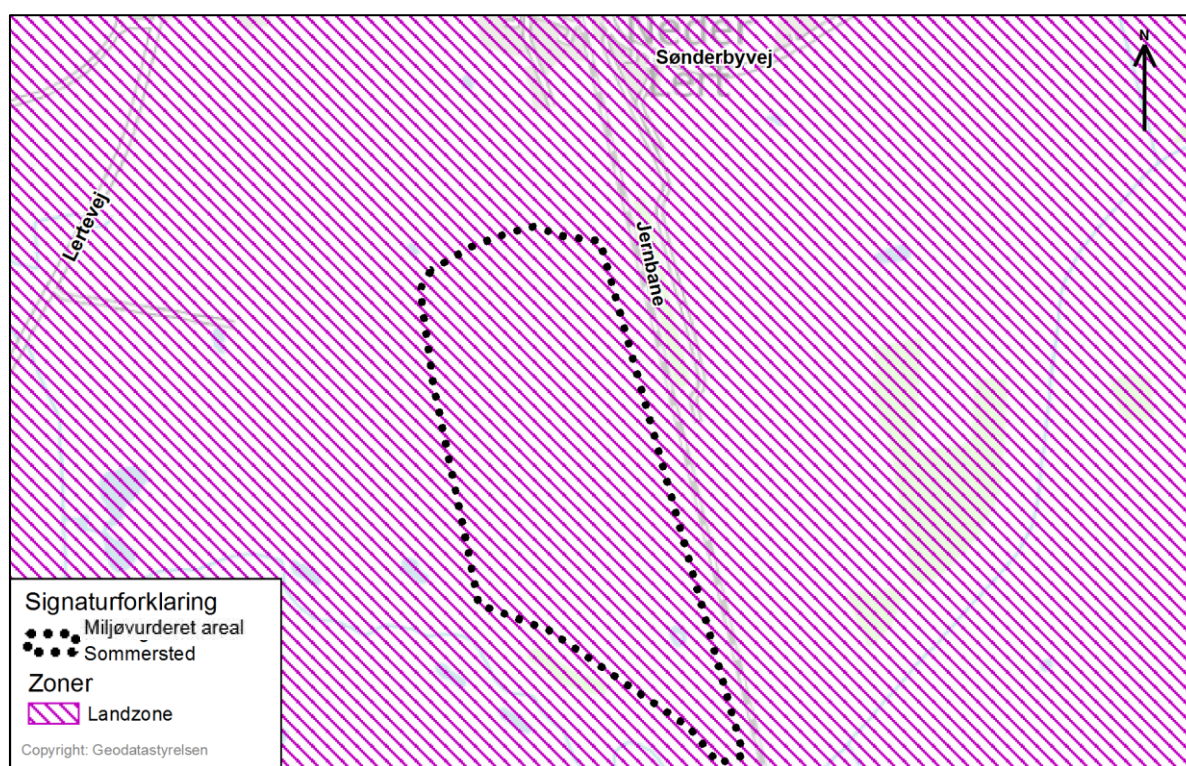
6. MILJØVURDERING

Der foretages i det efterfølgende dels en beskrivelse af de eksisterende miljøforhold og dels en vurdering af de miljøforhold som udlægget til råstofgraveområde potentielt kan medføre. Det vurderes at det materiale der har været tilgængeligt som grundlag for udarbejdelse af miljøvurderingen har været tilstrækkeligt til at foretage de nødvendige afvejninger og vurderinger.

6.1 Bebyggelse og infrastruktur

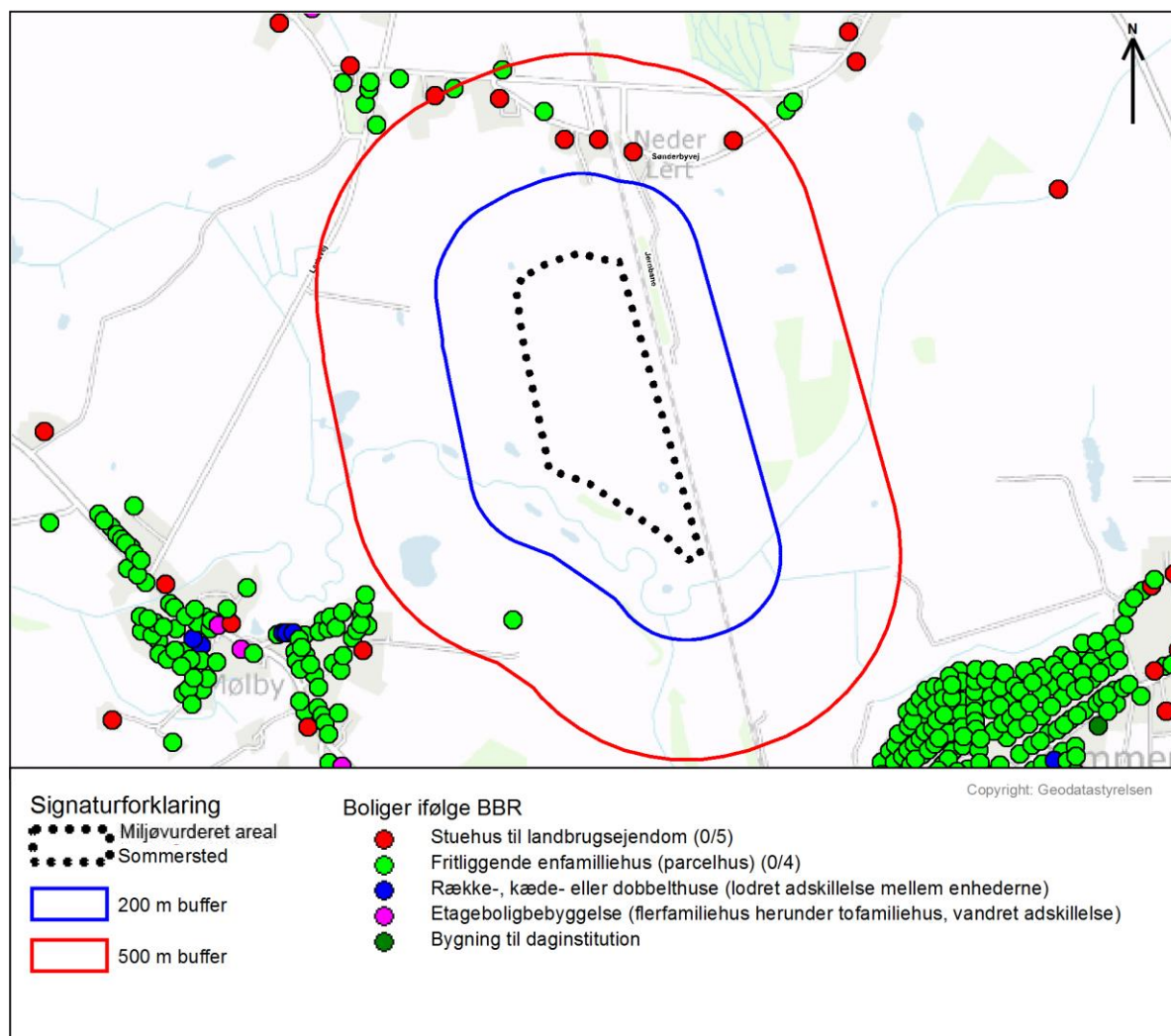
6.1.1 Bebyggelse

Det miljøvurderede areal omfatter eksisterende landbrugsarealer og er ikke placeret i nogen kommuneplanrammeområder udpeget i Haderslev Kommuneplan 2013². Området er placeret i landzone. Der er ikke særlige bestemmelser for området. Det vurderes, at der ikke er konflikt med arealudpegninger i kommuneplanen.

Figur 4 Kort over det miljøvurderede areal i forhold til udpegede kommuneplanrammer i Haderslev Kommuneplan 2013.

² Haderslev Kommuneplan 2013, http://soap.plansystem.dk/pdfarchive/11_2652315_1392892085130.pdf

Figur 5 Kort over boliger i henhold til BBR-registeret i nærhed til det miljøvurderede areal.

På Figur 5 fremgår det miljøvurderede areal med to afstandszoner på henholdsvis 200 og 500 meter. Inden for disse afstande er der en række forskellige boliger:

	200 meter	500 meter
Stuehus til fritliggende landbrugsejendom	0	5
Fritliggende enfamiliehus (parcelhus)	0	4
Samlet antal boliger	0	9

Bebyggelsen er spredt, og der er ingen bymæssig bebyggelse i nærheden af det miljøvurderede areal.

Naboerne til råstofgraveområdet kan potentielt blive påvirket af øget støj, støv og luftforurening. Det vurderes, at det nye arealudlæg kan medføre øget påvirkning fra støv og støj i forhold til de eksisterende forhold. Endvidere kan luftforurening fra entreprenørmaskiner og lastbiler påvirke menneskers sundhed ved udledninger af især NO_x og partikler. Indvinding vil foregå i åbent land, hvor der vil ske en opblanding og stor fortynding af de udledte stoffer, og dermed vil luftkvaliteten ikke blive påvirket væsentligt. Støvgener kan forekomme for de nærmeste naboer i forbindelse med gravearbejdet, sortering og transport af sand og grus fra råstofgravene.

Støj- og støvbelastningen vil blive reguleret i råstoftilladelserne, som vil stille vilkår om at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier bliver overholdt. Tilladelsen vil typisk stille krav til indretning og drift af grusgraven, således at eventuelle negative påvirkninger kan afværges. Det vurderes muligt at afbøde negative virkninger af støjen og støv, og påvirkning vurderes derfor ikke at være væsentlig.

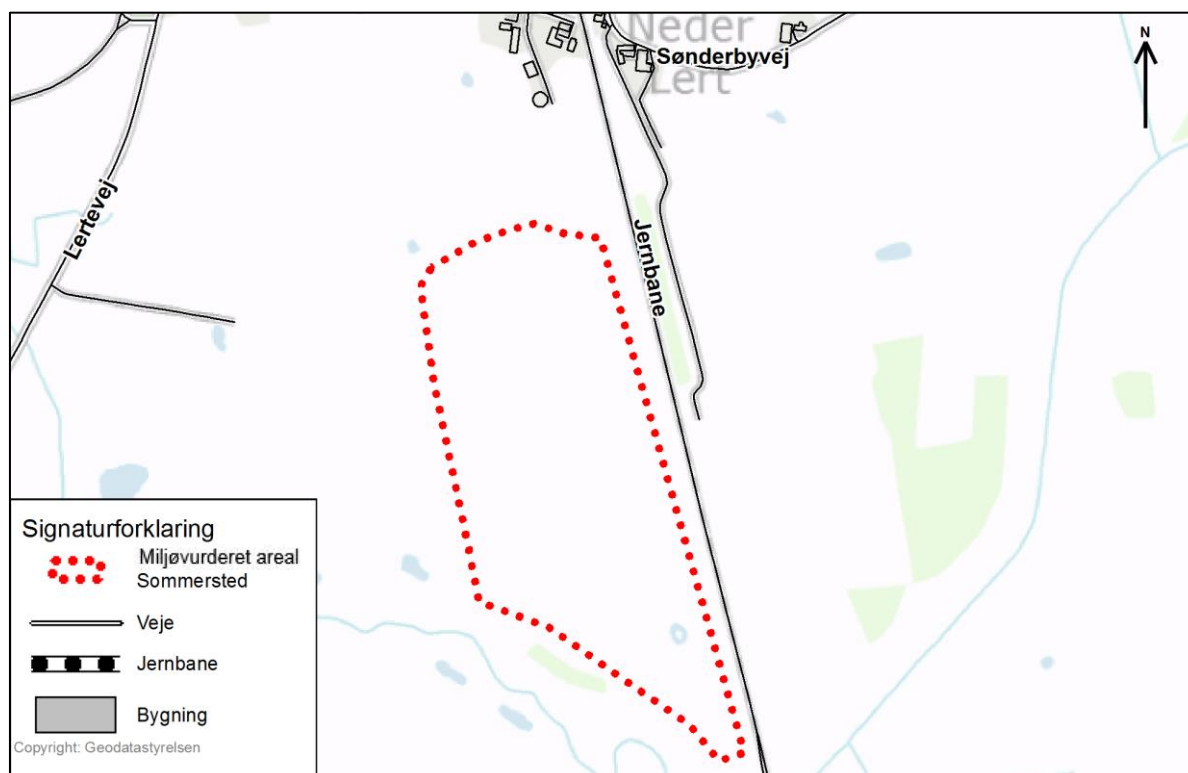
6.1.2 Infrastruktur

Den trafik, der genereres som følge af råstofindvindingen, vil lokalt medføre en stigning i lastbiler på kommunevejen Lertevej, hvor der forventes ind- og udkørsel fra en eventuel råstofgrav, samt på de tilstødende mindre veje, der fører til det overordnede vejnet. Adgang til det miljøvurderede areal vil ske ad kommunevejen Lertevej og via Tovskovvej frem til det overordnede vejnet.

Der er ca. 1,5 km til det overordnede vejnet med Tovskovvej og stigningen i trafikken på det overordnede vejnet vurderes ikke at medføre en belastning.

Det nye arealudlæg vil ikke indvirke væsentligt på trafikafviklingen, trafikbelastningen eller støjen fra trafikken, såfremt der etableres en vejadgang mod vest. Endvidere vurderes der ikke at være særskilt risiko for ulykker. Dernæst vurderes det nye arealudlæg ikke at ændre på adgangsforholdene.

Ca. 50 m øst for det miljøvurderede areal er der en jernbane. Udlægget af graveområdet vurderes ikke at påvirke jernbanen, men der vil ved meddelelse af en senere gravetilladelse skulle aftales en respektafstand med Banedanmark.

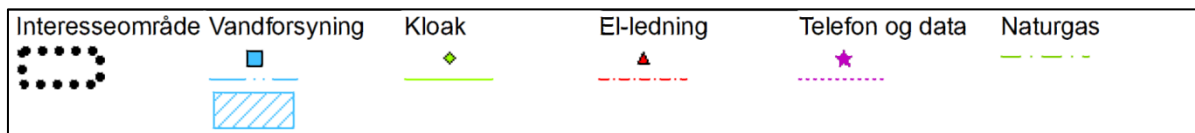

Figur 6 Kort over veje og bygninger i nærhed af det miljøvurderede areal.

6.1.3 Ledningsforhold

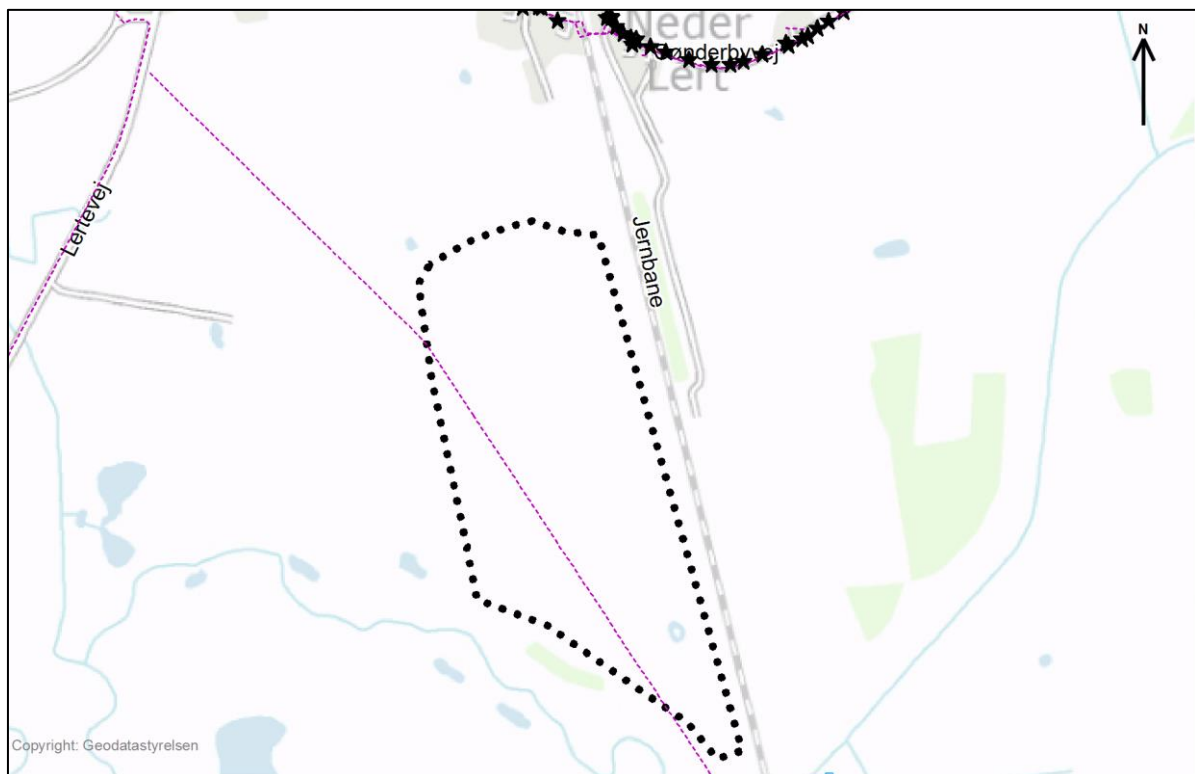
Der er i det efterfølgende vurderet på de ledningsmæssige forhold i relation til det miljøvurderede areal. Til brug for dette er der indhentet ledningsoplysninger, og disse er vist på kort.

Af det nedenstående ses de forskellige typer af ledningsinformation, som der generelt har vist sig i forbindelse med miljøvurderingen af arealer.

På Figur 7 fremgår de ledninger, der er placeret i nærheden af råstofgraveområdet. I dette tilfælde er der telefon- og datakabler, der krydser det miljøvurderede areal fra nordvest til sydøst.

En eventuel gravning vil resultere i, at ledningerne skal sløjfes, og at der skal lægges nye ledninger udenom råstofgraveområdet. Dette vurderes som værende muligt, idet der er tale om ledninger af mindre omfang.

Figur 7 Kort over ledningsoplysninger i nærhed til det miljøvurderede areal.

6.1.4 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed for miljøpåvirkning	Geografisk udbredelse af miljøpåvirkning	Påvirkningsgrad af omgivelserne	Varighed	Samlet vurdering af miljøpåvirkning
Bebyggelse	Stor	Lokal	Lille	Midlertidig	Mindre
Infrastruktur	Stor	Lokal	Mindre	Midlertidig	Mindre
Ledningsforhold	Stor	Lokal	Mindre	Vedvarende	Mindre

6.1.5 Mulige afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger. I forbindelse med den konkrete gravetilladelse kan der stilles vilkår i forhold til støj, indretning mm.

6.2 Landskab, kulturhistorie, fortidsminder og arkæologi

Haderslev museum oplyser at der vest for det miljøvurderede areal ligger et kulturarvsareal (se Figur 8), hvor der findes kulturlevn bevaret fra senpalæolitikum (ved slutningen af sidste istid) frem til middelalder. Inden for og omkring det miljøvurderede areal er der registreret dødishuller, som indeholder lag aflejret ved slutningen af sidste istid, dækket med mere organiske lag fra den efterfølgende varmeperiode. Da der også er påvist menneskelige aktiviteter fra senpalæolitisk tid i området, er der stor risiko for, at der kan findes kulturlagsaflejringer i dødishullerne også. Inden for det miljøvurderede areal er der registreret mindst et væsentligt jordfast fortidsminde – en flintplads, hvor der er opsamlet flintredskaber fra Bromme- og Hamborgkultur, der kan dateres til slutningen af den sidste istid (sb. 123, Sommersted sogn – se Figur 8). Også umiddelbart udenfor, eller i kanten af området er der registreret adskillige fortidsminder. De fleste af disse er registreret ved undersøgelser i forbindelse med DSB's sporudvidelse i 2013: Ved den sydlige og østlige kant af arealet er der således - ud over bopladsspor fra bronze- og jernalder - registreret flere små flintpladser fra slutningen af istiden og den lidt yngre jægerstenalder. Mindst to af pladserne ligger så tæt på, at de sandsynligvis fortsætter ind på arealet (bl.a. sb. 126, Sommersted sogn og HAM 5391- se Figur 8). De mange fund af stenalderpladser fra slutningen af sidste istid viser, at der i området dengang har været en vigtig passage, som rensdyrene skulle igennem på deres vandringer. Her har der været særligt gode jagtmuligheder for rensdyrjægerne. Museet ved desuden af erfaring, at man i forhistorisk tid foretrak netop en sådan beliggenhed højt i terrænet, tæt ved vand, når man skulle anlægge sine bopladser. På den baggrund er det museets vurdering, at der inden for indvindingsområdet findes væsentlige jordfaste fortidsminder, som er beskyttet af Museumslovens § 27. Museet vil derfor anbefale, at der bliver foretaget en forundersøgelse af indvindingsområdet med henblik på at afgrænse omfanget af de jordfaste fortidsminder, inden jordarbejdet går i gang.

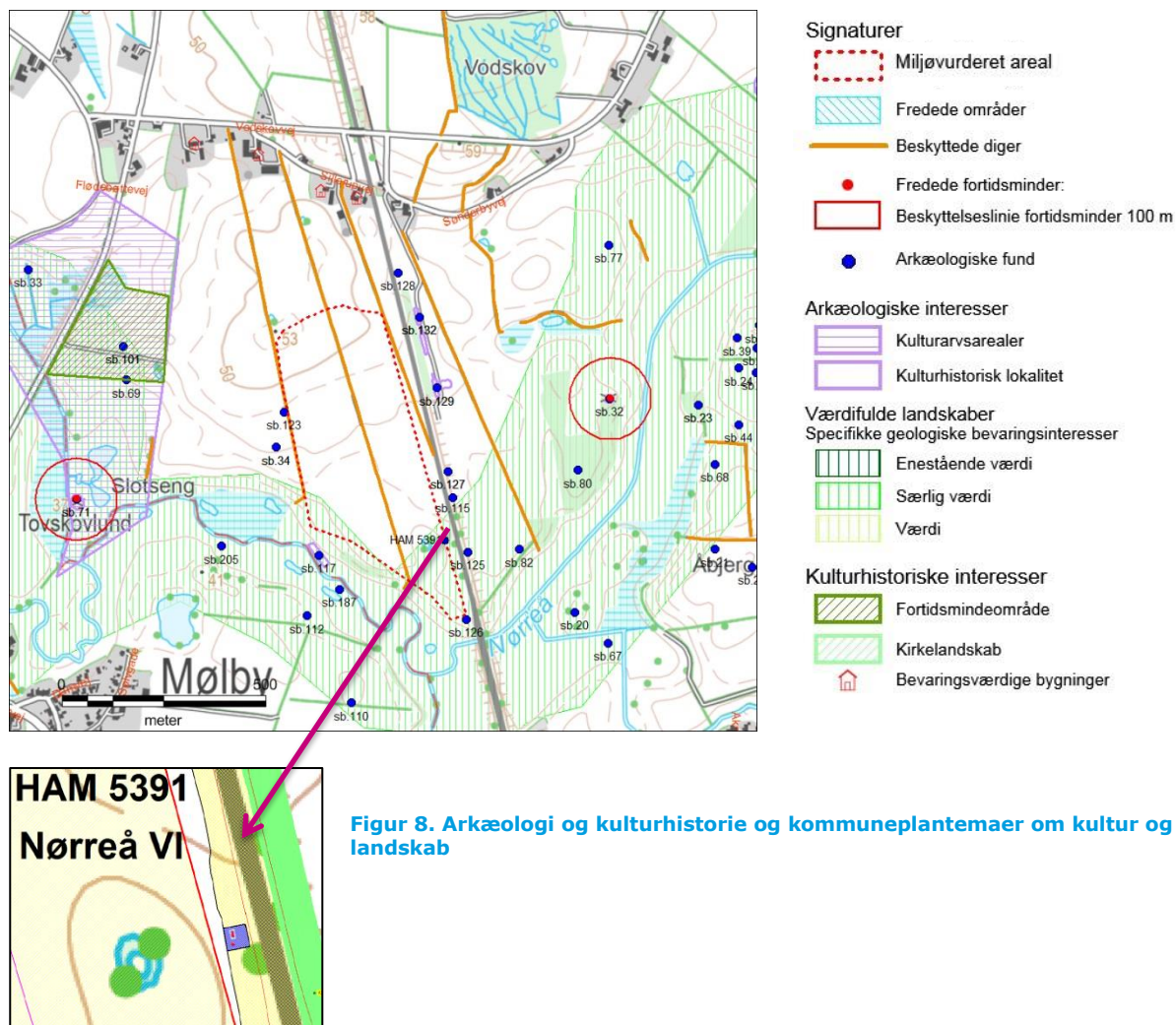

Illustration. Jørgen Andersen

6.2.1 Kulturhistorie

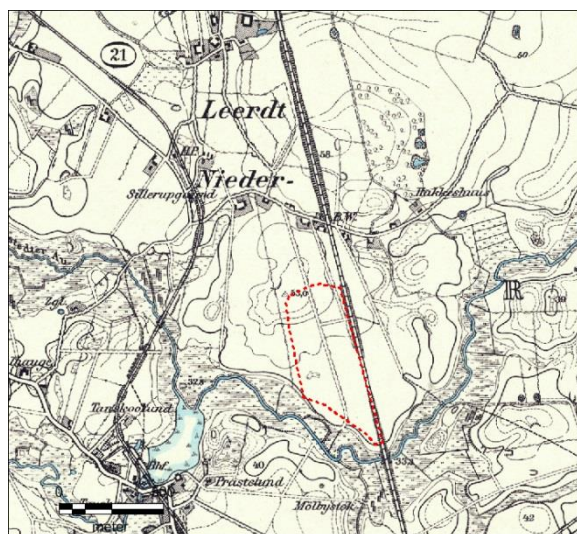
Der er to beskyttede diger på arealet, det ene midt gennem området, det andet langs grænsen af det miljøvurderede areal.

Området er ikke berørt af fredninger eller værdifulde kulturmiljøer.

Haderslev Kommune har udpeget angivet 4 gårde langs Sillerupvej og Vodskovvej nord for arealet som bevaringsværdige bygninger.

Disse gårde ses på de prøjsiske kort fra slutningen af 1800 tallet (Figur 9).

Figur 9. Prøjsisk kort fra slutningen af 1800 tallet.

Strukturen af den sydlige del af landsbybebyggelsen i Lerte er velbevaret frem til i dag.

De to diger der berører det miljøvurderede areal optræder også på kortene fra 1800 tallet, og strukturen af markerne ses ikke at være væsentligt ændret siden da.

Vest for ligger imidlertid et fortidsmindeområde udpeget på baggrund af arkæologiske interesser, der knytter sig til kulturarvsarealet. Udpegningerne berører ikke direkte det miljøvurderede areal.

6.2.2 Naturgeografisk beskrivelse

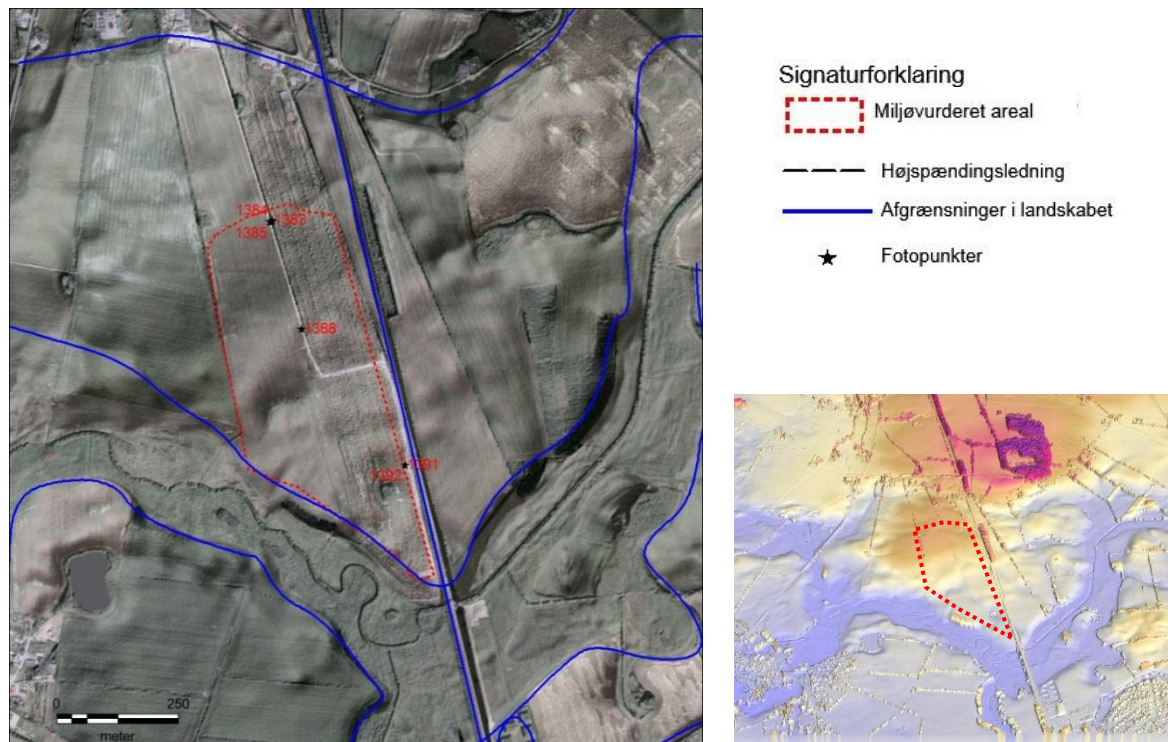
Figur 10. Per Smeds landskabskarakteristik. De markerede områder er henholdsvis Oksenvad og Sommersted ved jernbanen.

Ifølge Per Smed er området del af sandede aflejringer langs israndslinien fra Weichsel. Området er præget af dødishuller og udgør et bølget terræn. I denne flade skærer ådalen sig ned.

6.2.3 Landskab

Det miljøvurderede areal er et landbrugsareal. Arealet opfattes som en jævn / svagt kuperet landbrugsflade.

Mod syd afgrænses arealet af en dal omkring Nørre Å, der i kommuneplanen er angivet som særligt værdifuldt landskab (Figur 8). Det miljøvurderede overlapper delvis det areal der er udlagt som værdifuldt landskab.

Figur 11. Ortofoto kombineret med hillshade- højdemodel (tv) og højdemodel (th).

Området omkring Nørre Å er i kommuneplanen udpeget som særligt værdifuldt landskab med specifik geologisk værdi. Landskabet er kategoriseret som af "værdi", og den geologiske bevaringsværdi defineret som af lokal interesse.

I kommuneplanen er angivet at beskyttelsen af de geologiske interesser kan ske efter følgende principper:

- Værdifulde geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge, bør ikke ødelægges eller sløres.
- Værdifulde geologiske profiler bør holdes åbne. Det kan ske kunstigt eller naturligt ved, at der fx ikke laves kystsikring ved geologisk værdifulde klinger. Hvis og når værdifulde profiler fremkommer ved råstofindvinding, bør der sikres mulighed for at bevare disse.
- For værdifulde geologiske områder, hvor vandløbet spiller en vigtig rolle, bør forholdene være sådan, at de naturlige vandløbsprocesser kan forløbe frit.

Nærheden til ådalen fornemmes på den vestlige og sydlige del af det miljøvurderede areal. Der ansøges om gravning helt ud til skrænten mod ådalen, der sine steder er en markant skrænt med en højde på 5-8 m (Figur 11). Oplevelsen af skrænten vanskeliggøres dog af adgangsforholdene.

Området er i den østlige del påvirket af tekniske anlæg (jernbanen).

Figur 12. Landskabet fremtræder som en jævnt skrånende flade, og ådalen fornemmes nedenfor bakken.

6.2.4 Sammenfatning

Risikoen for at påvirke arkæologi og fortidsminder vurderes at være stor og påvirkningsgraden stor.

Ved gravningen vil der sandsynligvis ske påvirkning af det midterste dige, som er et gammelt dige, der hører sammen med den bevaringsværdige bebyggelse nord for

Sandsynligheden for en permanent påvirkning af landskabet er stor. Påvirkningen er på længere sigt lokal.

Tabel 2. Sammenfatning

Miljøemne	Sandsynlighed for miljøpåvirkning	Geografisk udbredelse af miljøpåvirkning	Påvirkningsgrad af omgivelserne	Varighed	Samlet vurdering af miljøpåvirkning
Arkæologi og fortidsminder	Meget stor	Lokal	Mindre	Vedvarende	Moderat
Kulturhistorie	Stor	Lokal	Mindre	Vedvarende	Moderat
Landskab	Stor	lokal	Mindre/ lille*	Vedvarende	Moderat/ Mindre*

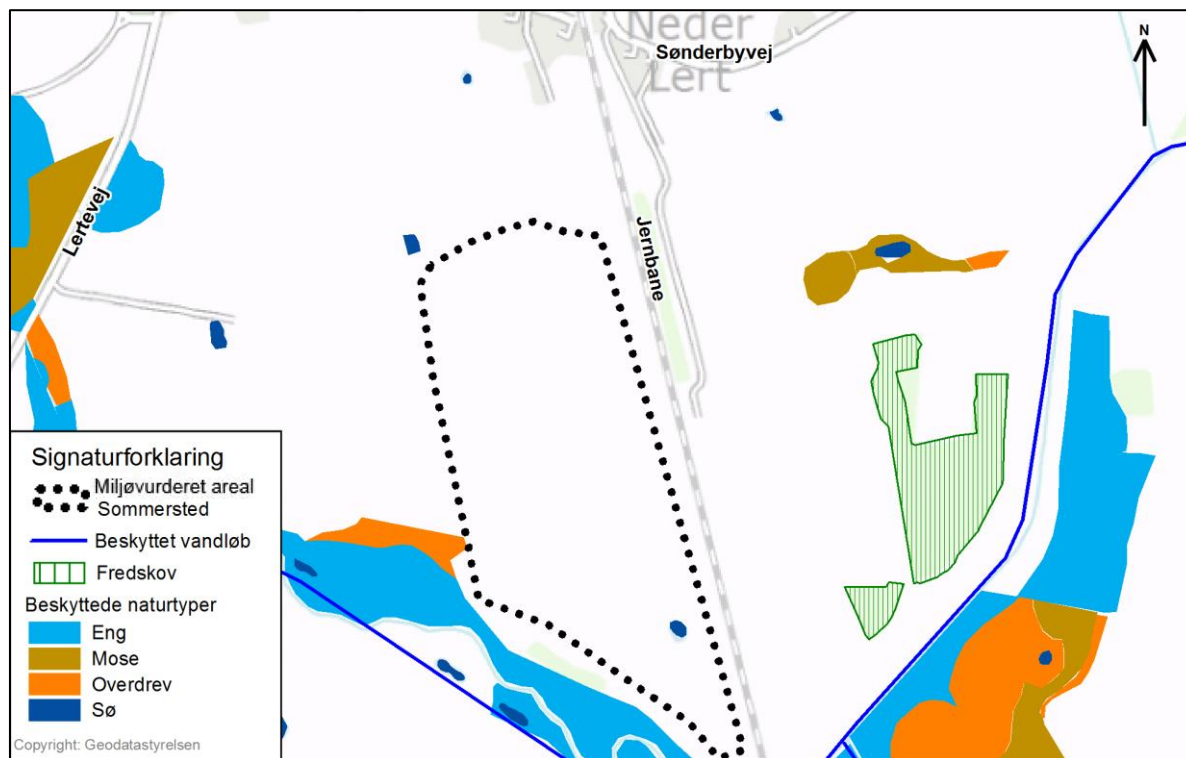
*Landskabspåvirkningen såfremt skrænten ikke berøres.

6.2.5 Mulige afværgeforanstaltninger

Påvirkningen af landskabet vil kunne reduceres hvis den markante skrænt mod syd friholdes fra gravning.

6.3 Naturinteresser

6.3.1 Beskyttet natur, Fredskov, Natura 2000

Figur 13 Kort over beskyttet natur i nærhed af det miljøvurderede areal.

Det miljøvurderede areal består primært af landbrugsareal, men indeholder også en sø/vandhul, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttet natur. Der ligger ikke fredskov eller fredet natur inden for området. Området er mod øst afgrænset af en jernbane.

Ved den sydlige og vestlige afgrænsning af det miljøvurderede areal ligger der en ådal omkring Nørreå med enge og overdrev. Enge, overdrev og å er også omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttet natur. Nørreå er blevet genslynget omkring år 2005, og der kan være tinglyst deklarerationer om vådområde i ådalen i forbindelse med projektet.

Råstofindvinding under grundvandspejlet kan i nogle tilfælde resultere i vandstandssænkninger i nærområdet (se afsnit 6.6). Da graveområdet ligger højere end ådalen, vurderes der at være en risiko for en moderat påvirkning af de grundvandsbetingede naturtyper eng og vandhuller inden for og i tilknytning til det miljøvurderede areal. Risiko for påvirkning inden for og uden for området bør undersøges forud for, at en evt. råstoffilladelse gives. Der vurderes ikke at være risiko for en miljøpåvirkning af en fredskov mod øst, da den ligger længere væk og er adskilt af jernbanen.

Det miljøvurderede areal, Sommersted ligger ca. 2,2 km fra det nærmeste Natura 2000-område, nr. 226 Svanemose, som ligger nord herfor. Det vurderes, at Natura 2000-området ikke vil påvirkes væsentligt pga. afstanden til området.

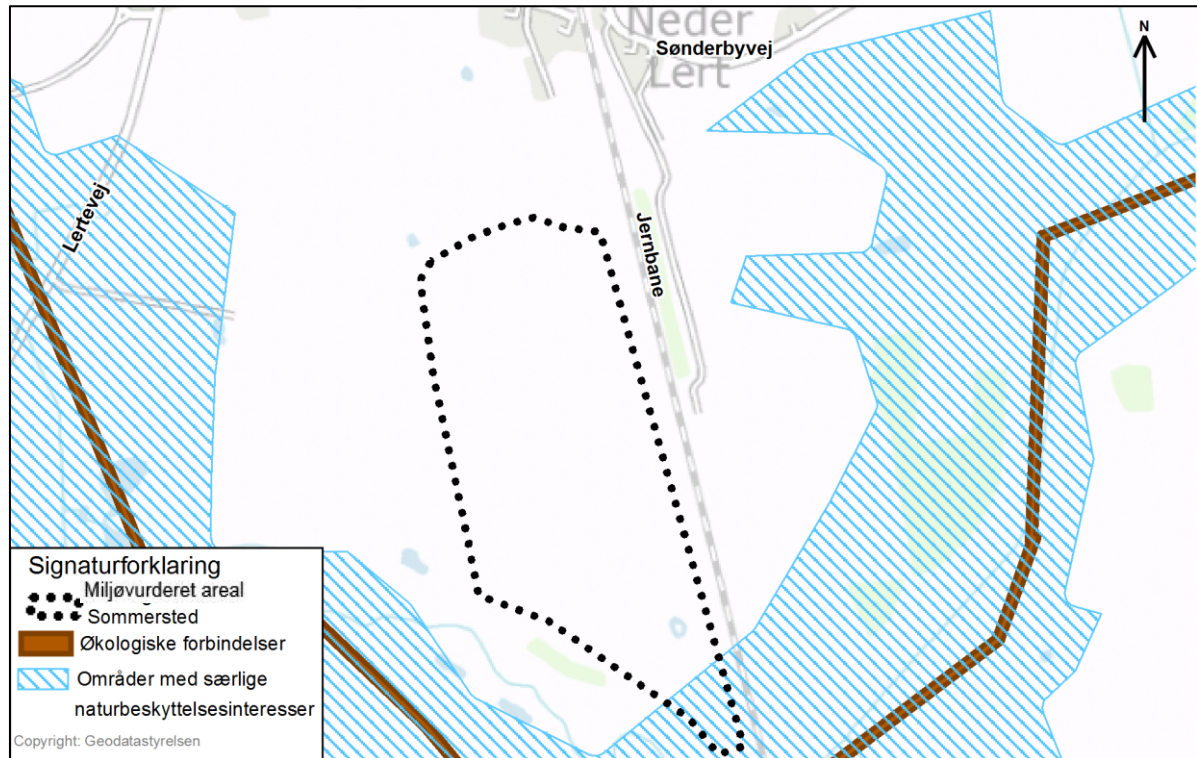
Der er ikke kendskab til bilag IV-arter eller andre fredede, rødlistede eller sjældne plante- eller dyrearter inden for det miljøvurderede areal.

Jf. faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, kan følgende bilag-IV arter yngle eller raste i området: Sydflagermus, vandflagermus, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og løvfrø, og flere af arterne kan være tilknyttet de levende hegn, den nærliggende skov og vandhullerne.

Der er umiddelbart ikke egnede yngle- og rastesteder for markfirben, flagermus og paddearter inden for det miljøvurderede areal, men i ådalen syd for vurderes der at være flere egnede yng-

le- og rastesteder for padder. Samlet set vurderes der at være risiko for en lille miljøpåvirkning af bilag IV-arter.

6.3.2 Kommunal naturudpegning

Figur 14 Kort over udpegninger for natur i Haderslev Kommuneplan 2013.

Den mest sydlige del af det miljøvurderede areal er udpeget som område med særlige naturbeskyttelsesinteresser.

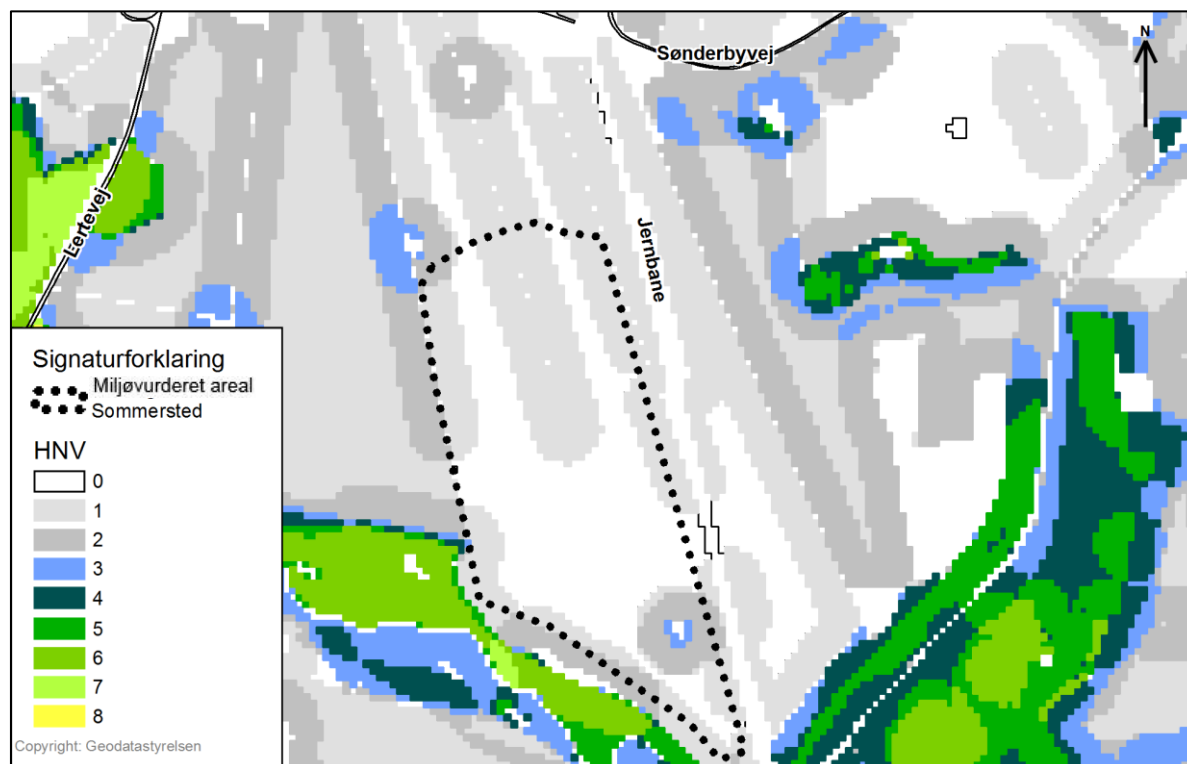
Ifølge kommunens retningslinje skal der i naturområderne tages afgørende hensyn til naturverdierne. Der må ikke ske ændringer af arealanvendelsen, som forringer kvaliteten og størrelsen af naturområder, eller som reducerer den biologiske mangfoldighed.

Det vurderes, at udpegningen er knyttet til den sydlige del af området og ikke den del, der er landbrugsareal. Da graveområdet ligger højere end ådalen, vurderes det samlet, at gravning i graveområdet i moderat grad vil påvirke de udpegede områder.

6.3.3 HNV-arealer

NaturErhvervstyrelsen har på baggrund af analyser foretaget af Aarhus Universitet valgt en afskæring, således at alle arealer med HNV (High Nature Value) værdien 5 og derover betegnes som HNV arealer. Langt den overvejende del af disse arealer er § 3-arealer, samt arealer som i reglen scorer på en eller flere af artsparemetrene. Når der søges tilskud under plejegræsordningen, foregår prioriteringen således, at arealer med de højeste HNV scorer prioriteres først.

Inden for det miljøvurderede areal er der ingen arealer, som har en HNV værdi på over 5. Det tilstødende eng- og moseområde mod syd har en HNV værdi på 5-7.

Figur 15 Kort over HNV-arealer i nærhed af det miljøvurderede areal.

6.3.4 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed for miljøpåvirkning	Geografisk udbredelse af miljøpåvirkning	Påvirkningsgrad af omgivelserne	Varighed	Samlet vurdering af miljøpåvirkning
§ 3 natur	Mindre	Regional	Mindre	Vedvarende	Moderat
Fredskov	Lille	Lokal	Ingen	Kortvarig	Ingen
Natura 2000	Lille	Lokal	Mindre	Vedvarende	Mindre
Kommunal Natur	Mindre	Regional	Mindre	Vedvarende	Moderat
HNV-arealer	Lille	Lokal	Mindre	Kortvarig	Mindre

6.3.5 Mulige afværgeforanstaltninger

Det skal sikres, at der ikke graves under grundvandspejlet, eller at der ikke er sammenhæng mellem de grundvandsfødte naturtyper syd og sydøst for graveområdet.

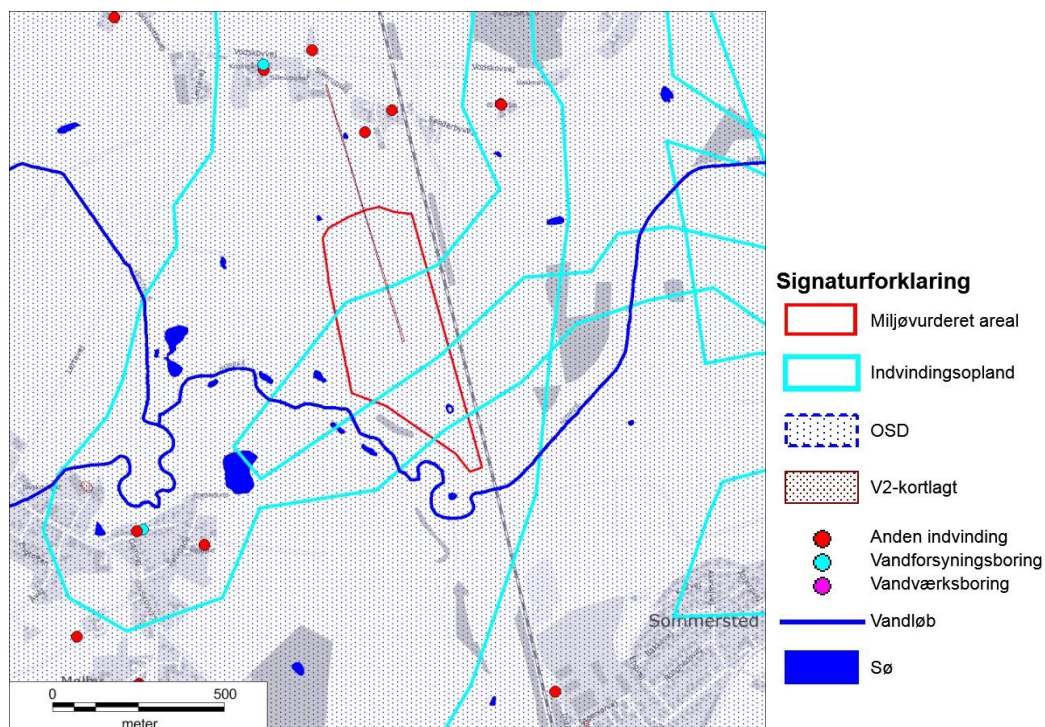
6.4 Vandmiljø

De miljøvurderede arealer er omfattet af den afgiftsfinansierede grundvandskortlægning for Sommersted /1/. Dermed vurderes vidensniveauet i forhold til vandmiljø at være højt.

6.4.1 Grundvandsmagasiner og dæklag

De miljøvurderede arealer ligger i et landskab med terrænkoter mellem ca. 37 og 52 m. Råstofressourcen vurderes at have en tykkelse på 2 til 11 meter, og den findes typisk under et ca. 0,5 m tykt muldlag. Det overfladenære grundvandspejl, som repræsenterer et sekundært grundvandsmagasin, vurderes på baggrund af grundvandskortlægningen til at variere fra kote 33,5 m i den sydvestlige del og op til kote ca. 35,5 m i den nordøstlige del. Vandspejlet i det underliggende primære magasin vurderes at ligge lidt lavere end i det sekundære magasin. En del af råstofressourcen kan derfor være beliggende under grundvandspejlet, og gravning under vandspejlet kan derfor være nødvendigt for at udnytte hele ressourcen. Grundvandsdannelsen vurderes at være af størrelsen 500 mm/år indenfor det miljøvurderede areal.

De miljøvurderede arealer ligger i OSD, se Figur 16. Hovedparten af arealet forventes endvidere udpeget som nitratsfølsomt indvindingsområde og indsatsområde indenfor nitratsfølsomme indvindingsområder. Det miljøvurderede areal ligger således oven på et sårbart grundvandsmagasin. Den nordlige og en del af den sydlige del af arealet ligger i indvindingsoplandet til Mølby Vandværk, som har en tilladt indvinding på 39.000 m³/år. Vandværkets indvindingsboringer findes ca. 700 m sydvest for arealerne.

Figur 16 Kort over indvindingsboringer, grundvands- og overfladevands-forhold

Det vurderes, at råstofindvinding over grundvandspejlet ikke vil medføre nogen kvantitativ påvirkning af grundvandet /2/. Effekter af gravning under grundvandspejl er belyst i Miljøstyrelsens projekt nr. 526 /3/, hvor det konkluderes, at der generelt ikke ses egentlige sænkninger i og omkring råstofgrave efter længere tids gravning.

I de fleste tilfælde vil råstofindvinding over eller under vandspejlet have ingen eller kun små kvalitative påvirkninger af grundvandet /4/. De væsentligste risici i selve indvindingsfasen består i tilløb af forurenat vand fra naboarealer og muligheden for pyritoxidation med deraf følgende frigivelse af sulfat, forurening af grundvandet, frigivelse af nikkel og arsen samt frigivelse af jern og/eller okkerudfældning.

Der vil i kommende råstof tilladelser blive stillet vilkår til indretning og drift således, at indvindingen ikke medfører hverken kvantitative eller kvalitative negative konsekvenser for grundvandsressourcen.

Indenfor det miljøvurderede areal, vurderes grundvandet som tidligere beskrevet at være sårbart, da dæklaget over det grundvandsmagasin, som udnyttes til vandindvinding, ikke yder tilstrækkelig beskyttelse. Dæklaget findes under råstofressourcen, og derfor vil råstofgravning ikke påvirke dæklaget, hvorfor sårbarheden ikke ændres.

Tilførslen af nitrat og pesticider ophører under råstofindvinding. I sårbare områder indenfor OSD vil en kommende råstof tilladelse indeholde vilkår om, at arealet efterbehandles til naturformål, fritidsformål eller ekstensivt landbrug og skovbrug uden anvendelse af pesticider eller gødningsstoffer. For det aktuelle miljøvurderede areal vil en gravetilladelse derfor kunne bidrage til de indsatser, der via en indsatsplan skal gennemføres for at opretholde god grundvandskvalitet, hvis arealet som forventet udpeges som indsatsområde med hensyn til nitrat. I tilknytning til efterbehandlingen vil der ikke blive meddelt dispensation fra forbuddet mod tilførsel af jordfyld.

6.4.2 Private indvindinger

På ejendommen Sillerupvej 5, som ligger ca. 220 m nord for det miljøvurderede areal, findes en privat 57 m dyb boring med en indvindingstilladelse på 2.000 m³/år, som dog ikke udnyttes i øjeblikket. Det vurderes, at indvinding i givet fald sker fra et dybereliggende magasin, og derfor forventes indvindingen ikke at blive påvirket ved gravning under vandspejlet. På ejendommen Sillerupvej 3, som ligger ca. 300 m nord for det miljøvurderede areal, findes en privat husholdningsbrønd. Der foreligger desværre ikke væsentlige oplysninger om brønden, men den forventes ikke at ville blive påvirket af gravning under vandspejlet. I større afstand fra det miljøvurderede areal findes yderligere et antal vandindvindinger, som heller ikke forventes at blive påvirket af råstofgravning.

6.4.3 Overfladevand

Som det fremgår af afsnit 6.3 findes der et antal mindre søer/vandhuller indenfor og omkring det miljøvurderede areal. Vandspejlet i vådområderne mod nord og nordvest vurderes på baggrund af digitale højdedata at ligge noget højere end det overfladenære grundvand, og de forventes derfor ikke at blive påvirket af råstofgravning. Søen i den sydlige del af det miljøvurderede areal vurderes at have vandspejl lidt højere end det overfladenære grundvand, og den antages derfor at ligge på et tyndt lokalt dæklag. Ved meddelelse af en gravetilladelse vil dette dæklag sandsynligvis blive gennemgravet, og det kan derfor ikke uden nærmere undersøgelser vurderes, i hvilket omfang søen kan opretholdes med det nuværende vandspejl. Vandspejlet i vådområderne mod sydvest vurderes på baggrund af digitale højdedata at ligge på niveau med det overfladenære grundvand, og de forventes derfor ikke at blive påvirket af råstofgravning.

Umiddelbart syd for det miljøvurderede areal løber Nørreå. Vandspejlet i åen vurderes på baggrund af digitale højdedata at ligge på niveau med eller lidt lavere end både det overfladenære grundvand og det primære magasin, og åen vurderes derfor at fungere som dræn for det primære grundvandsmagasin. På den baggrund vurderes åen ikke at kunne blive påvirket af råstofindvinding i det miljøvurderede areal.

6.4.4 Jordforurening

Indenfor det miljøvurderede areal, findes en nord-syd-gående markvej, som er V2-kortlagt p.g.a. slaggeudlæg. I forbindelse med en eventuel gravetilladelse skal det sikres, at jordforureningen håndteres efter gældende regler.

6.4.5 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed for miljøpåvirkning	Geografisk udbredelse af miljøpåvirkning	Påvirkningsgrad af omgivelserne	Varighed	Samlet vurdering
Terrænnært grundvandsmagasin	Stor	Lokal	Mindre	Vedvarende	Moderat
Primært grundvandsmagasin	Mindre	Lokal	Lille	Vedvarende	Mindre
Private indvindinger	Lille	Lokal	Lille	Midlertidig	Mindre
Overfladevand	Meget stor	Lokal	Stor	Vedvarende	Væsentlig

6.4.6 Mulige afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger.

6.4.7 Referencer

- /1/ Redegørelse for GKO Sommersted - Afgiftsfinansieret grundvandskortlægning 2014. Naturstyrelsen 2014 (incl. tilhørende GIS-data).
- /2/ Råstofindvindings kvantitative påvirkning af grundvand, Teknisk Notat. Udarbejdet for Region Syddanmark. Grontmij, 2012.
- /3/ Følgevirkning af råstofgravning under grundvandsspejlet. Miljøprojekt nr. 526. Miljøstyrelsen 2000.
- /4/ Råstofindvindings kvalitative påvirkning af grundvand, Teknisk Notat. Udarbejdet for Region Syddanmark. Grontmij, 2012.

6.5 0-alternativ

0-alternativet udgør den sandsynlige udvikling, hvis udlægget ikke gennemføres, og der dermed ikke bliver mulighed for råstofindvinding i området. Hermed vil området henligge, som det ser ud i dag.

For den regionale råstofplanlægning betyder det, at Regionsrådet skal finde råstoffer andre steder inden for samme geografiske område. Regionsrådet foretager løbende kortlægning efter råstofforekomster, og forslag til nye indvindingsområder vil blive fremlagt i kommende revisioner af råstofplanen eller som tillæg til en gældende råstofplan.

Den forventede miljøbelastning i andre nye alternativer vil antagelig have samme karakter og niveau som for forslaget til området ved Sommersted. Det er således ikke muligt at finde områder, hvor der ikke er landskaber og nabobebyggelse, som vil blive påvirket af råstofindvinding.

6.6 Kumulative effekter

Der er ikke eksterne projekter eller miljøforhold, der vurderes at kunne kumulere med de forhold, der vurderes i den nærværende miljørapport. Der er dog en risiko for, at der kan være forhold som f.eks. støv og støj fra indvinding og transport og påvirkning af grundvandet i forbindelse med gravning, som samlet set kan give en kumulativ påvirkning af f.eks. et § 3 beskyttet område eller beskyttede arter, såfremt disse findes indenfor eller i nærheden af området. Den samlede betragtning, der ligger til grund for vurderingen i denne miljørapport, indikerer dog ikke, at der vil være kumulative effekter.

Der vil derfor skulle tages højde for den samlede påvirkning fra flere aktiviteter, der også er taget udgangspunkt i her, i forbindelse med den efterfølgende meddelelse af tilladelser til råstofgravning.

7. OVERVÅGNING AF VÆSENTLIGE MILJØPÅVIRKNINGER

Der vurderes ikke at være behov for overvågning ud over den, der vil ske som led i udarbejdelse af gravetilladelse og tilsyn med råstofgravningen.

BILAG 1
[APPENDIX TITLE]

Nedenfor vurderes de potentielle miljøpåvirkninger ved råstofgravning inden for det miljøvurderede areal.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Befolkning og sundhed				
Støjpåvirkning		X		Indvinding af råstoffer vil resultere i en støjpåvirkning i området, både fra selve gravearbejdet og fra transport af materiale i råstofgravens driftsperiode. I gravetilladelsen vil der blive fastsat vilkår for støj, hvor der tages højde for den konkrete placering af graveområdet i forhold til støjfølsomme områder, herunder beboelse. Der er ingen boliger i en afstand af 200m Der er 8 boliger i en afstand af 500m
Sundhedstilstand			X	Planen vurderes ikke at påvirke menneskers sundhed, forudsat at de fastsatte krav i en endelig gravetilladelse overholdes – disse omfatter bl.a. vilkår der regulerer forhold som grundvandsbeskyttelse, driftstider, støj, skrænthældninger og udkørselsforhold.
Svage grupper	X			Planen vurderes ikke at påvirke svage grupper.
Friluftsliv / Rekreative interesser			X	Området består af landbrugsarealer og anvendes ikke til rekreative formål. Nord for området er en udpeget cykelrute og syd for området Nørreå. De rekreative værdier heraf vurderes ikke at blive påvirket væsentligt af planen.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning	X			
Vindmølleområder ift. støjbelastning		X		Der er 1 vindmølle inden for en afstand på 1 km.
Naturinteresser				
Nærliggende Natura 2000 områder			X	Nærmeste Natura 2000 område er <i>Pamhule Skov og Stevning Dam</i> (Natura 2000 område nr. 92 – Habitatområde H81 – Fuglebeskyttelsesområde F59), beliggende ca. 9,7 km sydøst for området.
Andre internationale beskyttelsesområder	X			

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
(Ramsar)				
§ 3 beskyttet natur		X		Området indeholder et enkelt § 3-beskyttet område i form af en mindre sø. Desuden grænser området op til beskyttet eng, mose og sø. Det forudsættes, at disse ikke påvirkes ved realisering af planen.
Plante og dyreliv			X	Der er ikke kendskab til artsfund i området, men selve planområdet og naturområderne nær området kan rumme plante- og dyreliv, der er beskyttet. Hvis det i forbindelse med at evt. kommende projekt vurderes, at der er risiko for påvirkning af plante- og dyreliv, forudsættes det, at der foretages de nødvendige foranstaltninger.
Sjældne, udryddelses-truede el. fredede dyr, planter el. naturtyper			X	Se ovenfor.
Økologiske forbindelser		X		Nørreå syd for området er udpeget økologisk forbindelse. Et areal omkring åen er desuden udpeget I naturområderne skal der, jf. kommuneplanen, tages afgørende hensyn til naturværdierne. Der må ikke ske ændringer af arealanvendelsen, som forringer kvaliteten og størrelsen af naturområder, eller som reducerer den biologiske mangfoldighed.
Fredninger	X			
Fredskov	X			
Skovrejsning			X	Den sydlige del af området omfatter et område langs Nørreå, hvor skovtilplantning er uønsket.
Beskyttelseslinjer Eks. Skov-, Strandbeskyttelses-, Sø- eller Å-beskyttelseslinjer.		X		Området ligger inden for åbeskyttelseslinjen omkring Nørreå.
Kystnærhedszonen	X			
Kulturhistorie og landskab				
Landskabelige værdier		X		En mindre del af den sydlige del af området er udpeget værdifuldt landskab i Haderslev Kommuneplan. Udpegningen følger

	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Miljøemne				
Kulturmiljøer, bevaringsværdige bygninger og kirker			X	Der er udpeget kirkeomgivelser omkring Oksenvad Kirke vest for området. Disse vurderes ikke at blive påvirket af planen.
Arkæologiske forhold og fortidsminder			X	Der er ingen fredede fortidsminder eller fund inden for planområdet. En evt. kommende udgravning skal imidlertid udføres jf. museumslovens § 27. Stk. 2. <i>"Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum..."</i>
Jordbrug		X		Området ligger inden for særligt værdifulde landbrugsområder. Indenfor de særligt værdifulde landbrugsområder gælder bl.a.: • Inddragelse af landbrugsjord til andre formål end jordbrug skal begrænses mest muligt og om muligt ske på arealer med begrænset betydning for jordbruget, med mindre en samlet samfundsmæssig afvejning tilsigter andet. Ved inddragelse skal det tilstræbes at bevare større samlede jordbrugsområder. • Inddragelse af landbrugsjord til andre formål end jordbrug skal ske under hensyntagen til de berørte ejendomme, struktur- og arronderingsforhold i området, foretagne investeringer og behovet for arealer til dyrkning og til udbringning af husdyrgødning og afgasset biomasse, så en hensigtsmæssig løsning for jordbruget tilstræbes.
Geologiske interesser		X		Udpegningen af de geologiske, bevaringsværdige lokaliteter er sket ud fra en vurdering af, i hvor høj grad de enkelte områder illustrerer geologiske processer, miljøer og aflejringer i fortid og nutid. Det er derfor områdets fortælleleværdi og ikke

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				dets skønhedsværdi, der er afgørende. Boniteringen (en bedømmelse og vurdering af jordbunden) er opdelt i tre klasser, der lidt forenklet beskrives således: - Lokaliteter af enestående værdi er helt unikke og af international interesse. - Lokaliteter af særlig værdi, har national interesse. - Lokaliteter af værdi har især lokal interesse. En mindre del af den sydlige del af området er i Haderslev Kommuneplan udpeget geologisk interesseområde med "særlig værdi".
Beskyttede sten- og jorddiger		X		Området rummer to diger, der henholdsvis følger afgrænsningen af området mod vest og opdeler området i midten.
Trafik og transport				
Trafikafvikling/ .-kapacitet		X		Vadadgang skal ske ad kommunevejen Lertevej og via Tovskovvej frem til det overordnede vejnet.
Sikkerhed/tryghed		X		Vurdering af oversigt i kryds.
Støj fra trafik		X		I kommuneplanen er Lertevej og Tovskovvej udlagt som støjbelastet areal.
Risiko for ulykker			X	Der er ikke særskilt risiko for ulykker.
Ressourceanvendelse				
Arealforbrug			X	Området er på 18,6 ha.
Energiforbrug, anlæg, transport og drift.			X	Der er ikke særskilte udfordringer i forhold til energiforbrug.
Vandforbrug			X	Der er ingen vandforsynings anlæg nær området.
Produkter, materialer, råstoffer		X		Forbruget af råstoffer.
Affald	X			Ikke relevant
Forurening miljøfremmede stoffer mm.				
Luft/emissioner og lugt			X	Der er ikke emissions/lugt følsomme aktiviteter i nærområdet.
Lys og refleksioner			X	Der forudsættes ikke gravet om natten og dermed ikke behov for belysning.
Jordforurening		X		Der er en stribe af V2-kortlagt jordforure-

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				ning inden for området.
Grundvand og vandforsyning		X		Området ligger i område med særlige drikkevandsinteresser OSD.
Overfladevand			X	Der er ikke noget beskyttet vandløb inden for området.
Udledning af spildevand			X	Syd for området er to overløbsbygværker uden bassin for regnbetinget udledning.
Ledningsoplysninger				
POL ledninger	X			
Naturgasledninger	X			
El-ledninger	X			
Kloakledninger	X			
Telefon- og datakabler	X			
Vandforsyningsledninger		X		
Andre planer				
Kommuneplan		X		Den sydlige del af området er udpeget til naturbeskyttelsesområde, uønsket skovrejsningsområde, bevaringsværdige landskaber, specifik geologisk bevaringsværdi Den nordlige del af området er udpeget til særligt værdifuldt landbrugsområde. Den østlige del af området er udpeget som støjbelastet areal pga. jernbanen.
Natur og vandplan			X	Området berøres ikke af vandhandleplanen.
Affaldsplan	X			Ikke relevant
Trafikplan			X	Der er ikke modstridende interesser i trafikplanen.
Regional udviklingsplan			X	Der er ikke modstridende interesser i Den Regionale Udviklingsplan.
Agenda 21			X	Arealet og anvendelsen er ikke i modstrid med Haderslev Kommunes Agenda 21. Der skal tages højde for støj ved planlægningen.
Spildevandsplan			X	Der er ikke modstridende interesser i spildevandsplanen.
Vandforsyningsplan			X	Området ligger i Mølby Vandværks forsyningsområde.

1.1 Sammenfatning

I den indledende miljøscreening er der identificeret en række miljøforhold, som kan blive påvirket ved realisering af råstofplanen inden for dette specifikke miljøvurderede areal. Disse miljøforhold skal derfor indgå i miljørapporten, hvor der ses nærmere på bl.a. planens retningslinjer og tilretninger heraf, påvirkningsgrad, afværgeforanstaltninger og eventuelle ændringer i områdets afgrænsning.

Følgende emner vil indgå i miljørapporten:

- **Befolkning og sundhed** (Støjpåvirkning, vindmølleområder ift. støjbelastning)
- **Naturinteresser** (§ 3 beskyttet natur, økologiske forbindelser, beskyttelseslinjer)
- **Kulturhistorie og landskab** (Landskabelige værdier, jordbrug, geologiske interesser, beskyttede sten- og jorddiger)
- **Trafik og transport** (Trafikafvikling/-kapacitet, sikkerhed/tryghed, støj fra trafik)
- **Ressourceanvendelse** (Produkter, materialer, råstoffer)
- **Forurening miljøfremmede stoffer mm.** (Jordforurening, grundvand og vandforsyning)
- **Andre planer** (Kommuneplan)